

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.com](mailto:arch@vas.com)

Изх. № 206

Дата: 27.02.2026 г.

**ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА СЪДИИТЕ
ОТ ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД**

**ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
ГАЛИНА ЗАХАРОВА**

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

**ОТ
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,**
представяван от председателя –
адв. Стефан Марчев

Относно:

образуване на тълкувателно дело по повод
неправилна съдебна практика по прилагане на
чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК относно частични
искове

Основание:

чл. 125 ЗСВ във вр. с чл. 124, ал. 1, т. 2 ЗСВ

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,**

На основание чл. 125 ЗСВ във вр. с чл. 124, ал. 1, т. 2 ЗСВ отправям от
името на Висшия адвокатски съвет настоящото Предложение за образуване

на тълкувателно дело за постановяване на тълкувателно решение от Общото събрание на съдиите от Гражданска колегия на Върховен касационен съд, по повод неправилна съдебна практика, формирана след постановяване на Тълкувателно решение 3/22.04.2019 г. по т.д. № 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС, съобразно която преценката за допустимост на касационния контрол се прави съобразно възприетото в т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г. на ОСГТК на ВКС – с оглед цената на частично предявения иск.

Съображенията ни за това искане са следните:

1. Относно предмета на частичния иск до постановяването на Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС.

1.1. Частичният иск не е уреден изрично в българското законодателство, включително и в действащия ГПК, за разлика от други правни системи, които като уреждат възможността за предявяване на частичен иск, предвиждат и условията, при които той може да бъде предявен, включително и минимален размер, за който може да бъде предявен частичен иск¹

За пръв път частичният иск е споменат в ГПК с измененията, извършени със ЗИДГПК (обн. в ДВ, бр. 40/2018 г.) при изменението в чл. 126, ал. 1 ГПК във връзка с отвода за висящ процес.

Именно липсата на нормативна уредба може да обясни наличието на тълкувателни решения на ВКС с изцяло противоречиви мотиви по въпроса за предмета на частичния иск и обективните предели на Силата на пресъдено нещо (СПН) на решението по частичен иск.

Понеже тълкувателните решения са задължителни за всички съдилища, включително и за Върховния касационен съд (чл. 130, ал. 2 ЗСВл), при тази задължителност е абсолютно недопустимо да има противоречие дори само в мотивите на две тълкувателни решения, тъй като това поставя под съмнение както „еднаквото прилагане на закона“ – което ВКС институционално е задължен да осигури чрез тълкувателната си дейност и чрез дейността си по касационен контрол на въззивните решения (арг. и от чл. 124 от Конституцията), така и доверието в правосъдието като цяло.

1.2. До приемането на Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълкувателно дело № 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС, в българската процесуална доктрина господстваше разбирането и нямаше съмнение,

¹ Така Цолова, К., Частичният иск, Сиби, 2012 г., стр. 11 и сл.

че ограниченият по волята на ищеца предмет на делото при частичния иск е за предявената част на вземането, което предопределя и предмета на обективните предели на силата на пресъдено нещо на уважаващото го съдебно решение – само до „съдебно предявената част от вземането. Непредявената част от вземането не е съдебно проверена и относно нея сила на пресъдено нещо не може да се разпростре“². Ако частичният иск бъде уважен, горницата може да бъде предмет на друг самостоятелен иск, „но тя ще трябва първа да бъде доказвана по новото дело“³. В исковото производство за остатъка от вземането ищецът не може да се позове на силата на пресъдено нещо на решението, с което частичният иск е уважен⁴, защото „спорният предмет по първия и втория частичен иск не е тъждествен“⁵.

Разбирането, че предметът на частичния иск се ограничава до съдебно предявената част от вземането, беше възприето изцяло от ВКС при постановяване на Тълкувателно решение № 1/17.07.2001 г. по тълк. дело № 1/2001 г., с което ВКС се е произнесе по въпроса за допустимостта на касационното обжалване на въззивни решения на окръжните съдилища по иск за парично вземане с цена под прага по действалия тогава ГПК (чл. 218, б. „а“ ГПК), когато искът е бил предявен като частичен.

За да приеме, че при преценката за касационна обжалваемост на въззивните решения по иски за парични вземания е от значение цената на частично предявения иск (а не размера на цялото вземане), решаващо за ВКС е тъкмо съображението, че „предмет на делото е спорното материално право, претендирано или отричано от ищеца ... като индивидуализиращите белези на материалното право се сочат чрез основанието и петитума на иска. Когато ищецът въведе като предмет на делото само част, а не цялото материално право, той предявява частичен иск. При облигационните парични притежания въвежда като предмет на делото част от претендираната парична сума“. ВКС е приел също, че „при

² **Сталев, Ж.** Сила на пресъдено нещо, с. 177 и с. 179. Това становище се поддържа в изданията на учебните курсове по гражданско процесуално право – вж. **Сияновски, Д.**–В: **Сияновски, Д., Ж. Сталев.** Цит. съч., том I, с. 441; **Сталев, Ж.** Българско гражданско..., 3. доп. и прераб. изд., 1979, с. 331-332; **Сталев, Ж.** Българско гражданско..., 4. доп. и прераб. изд., 1988, с. 309-310; **Сталев, Ж.** Българско гражданско..., 7. доп. и прераб. изд., 2001, с. 352-353; **Попова, В.** - В: **Сталев, Ж., А. Мингова, О. Стамболиев, В. Попова, Р. Иванова.** Цит. съч., с. 352. В същия смисъл вж. **Мингова, А.** Цит. съч., с. 52.

³ **Стамболиев, О.** Актуални въпроси на касационното производство. Тълкувателно решение № 1/2001 г. ОСГК на ВКС с коментар от проф. д-р Огнян Стамболиев, С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2001, с. 46.

⁴ Така **Сталев, Ж.** Българско гражданско процесуално право., 3. доп. и прераб. изд., 1979, с. 331; **Сталев, Ж.** Българско гражданско процесуално право., 4. доп. и прераб. изд., 1988, с. 309; **Сталев, Ж.** Българско гражданско процесуално право., 7. доп. и прераб. изд., 2001, с. 354; **Попова, В.**– В: **Сталев, Ж., А. Мингова, О. Стамболиев, В. Попова, Р. Иванова.** Цит. съч., с. 352.

⁵ **Сияновски, Д.** Частични иски..., с. 32; **Сияновски, Д.** Гражданско съдопроизводство... Том втори, с. 245.

уважаването на частичния иск за горницата от сумата-предмет на новия иск, ищецът не може да се позовава на формирана сила на пресъдено нещо по частичния иск“ (мотивите към т.1 от Тълкувателно решение № 1/17.07.2001 г. по тълк. дело № 1/2001 г., ОСГК на ВКС).

Казано иначе – за да приеме ВКС, че преценката за допустимост на касационния контрол с оглед чл. 218, б. „а“ ГПК (1952 г., отм., която разпоредба е аналогична на чл. 280, ал. 3 от действащия ГПК) е от значение размерът на частично предявения иск, а не размерът на цялото твърдяно вземане, е изходил от принципното разбиране, че сила на пресъдено нещо (СПН) се формира само върху сумата на частично предявения иск, като правните последици на решението не обхващат каквато и да било друга част от вземането, която може да е предмет на друг, напълно самостоятелен иск.

Това разрешение съответства изцяло на изрично уредените в ГПК обективни предели на СПН (чл. 298, ал. 1 ГПК) и е справедливо, защото не лишава нито ищеца, нито ответника от възможност да осъществят защита на правото си в пълен обем в последващ процес, в който не са обвързани в никаква степен от постановеното решение по частичния иск (над размера, за който е установено вземането), като наред с това не допуска чрез цената на частичния иск да се заобикаля от ищеца забраната (чл. 218а ГПК-1952 г., респ. чл. 280, ал. 3 ГПК) за обжалваемост пред ВКС на въззивните решения. След като не се формира сила на пресъдено нещо по частичния иск, за ищеца няма каквото и да било интерес да го предявява като частичен за суми в размер под предвидените в закона прагове за касационно обжалване.

2. Сила на пресъдено нещо на решението по частичния иск съгласно т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК.

С образуването на Тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС, Върховният касационен съд следваше да даде отговор на няколко въпроса относно частичния иск, включително и на въпроса: *Ползва ли се решението по уважен частичен иск със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното право при предявен в друг исков процес иск за горницата, произтичаща от същото право (за разликата до заявения пълен размер на вземането, произтичащо от същото право)?*

В хода на производството по тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС, Висшият адвокатски съвет на основание чл. 122, ал. 1, т. 12 от ЗАДв и във вр. с чл. 129, ал. 4 във вр. с ал. 1 от ЗСВл прие и предостави на Общото събрание на съдиите от гражданска и търговска колегия на ВКС Становище, изготвено от доц. д-р Таня Градинарова, в което обосновано

и аргументирано беше предложен отговор, че решението по уважен частичен иск **„не се ползва със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното право при предявен в друг исков процес иск за горницата, произтичаща от същото право (за разликата до заявения пълен размер на вземането, произтичащо от същото право)“**. Още тогава Висшия адвокатски съвет предупреди, че ако бъде даден обратен отговор на този въпрос, без да бъде отменено даденото тълкуване в т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г. на ОСГТК на ВКС, ще се стигне до големи възможности за злоупотреби при предявяването на частични искове в размери, изключващи обжалваемостта пред ВКС или променящи съдопроизводствения ред за разглеждане на делото.

Независимо, че според господстващата към 2019 г. процесуална доктрина и преобладаващата тогава съдебна практика се приемаше, че СПН на решението по уважен частичен иск, се формира само относно съдебно предявената част от вземането, но не и за разликата до сочения пълен размер на вземането, произтичащо от същото право – в който смисъл са и мотивите към т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г. на ОСГТК на ВКС, с т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК, **Върховният касационен съд даде обратен отговор на този въпрос, като прие, че** ***„Решението по уважен частичен иск за парично вземане се ползва със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право“***.

По тълкувателно дело № 3/2016 г. е изразено особено мнение от 16 върховни съдии от състава на ОСГТК на ВКС, което е показателно за това, че отговорът не е еднозначен и безспорен, както и че подобно разрешение крие рискове.

Даденият отговор с т. 2 от ТР 3/22.04.2019 г. – че решението се ползва със СПН относно правопораждащите факти, беше обусловен от възприетото за първи път в тълкувателната практика на ВКС разбиране, изразено в мотивите към т. 2 от Тълкувателно решение 3/22.04.2019 г., че:

- *„Независимо, че с частичния иск се търси защита в ограничен обем, въведеното основание на иска като правопораждащ юридически факт е единно и неделимо, както при предявен частичен иск за част от вземането, така и при последващия иск за разликата до пълния размер на вземането, произтичащо от същото право“*.

- Изхождайки от възприетата „неделимост“ на основанието, ВКС прие също, че ***„Обективните предели на СПН***

очертават нейния предмет - правоотношението, чието съществуване или несъществуване е установено по делото, и субективното материално право, което произтича от него.“

- „Поради това, че общите правопораждащи юридически факти са едни и същи както за частичния иск, така и за иска за останалата част от вземането, те се ползват от последиците на СПН при разглеждане на иска за останалата част от вземането. В случаите, когато предмет на последващия иск за съдебна защита е разликата /остатъка/ от вземането, се касае до същото субективно материално право, същото вземане, но в останалия незаявен с предявения преди това частичен иск обем. По двата иска се претендира едно и също вземане, но в различен обем, различни части.

- „Предвид правоустановяващото и преклудиращото действие на СПН е недопустимо в последващия исков процес за остатъка от вземането да се спори относно основанието на вземането и правната му квалификация.“

- формираната СПН на решението по уважен частичен иск относно основанието „преклудира правоизключващите и правоунищожващите възражения на ответника срещу правопораждащите правнорелевантни факти, относими към възникването и съществуването на материалното правоотношение, от което произтича спорното право, като единствените възражения, които не се преклудират, са правопогасяващите възражения (давност, плащане, прихващане или друг начин за погасяване – бел.н.)...“ (Мотивите към т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК).

Така даденият отговор на поставения за тълкуване въпрос в т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълкувателно дело 3/2016 г. на ОСГТК на ВКС – че се формира СПН относно правопораждащите факти, които следва да бъдат зачетени при предявен в друг процес иск за разликата до пълния размер на вземането, произтичащо от същото основание, е в разрез с решаващите мотиви на ВКС при постановяване на Тълкувателно решение 1/17.07.2001 г., по които е приета необжалваемост пред ВКС на решения по частичен иск с цена на частичния иск под прага по чл. 218, б. „а“ ГПК (отм.), сега чл. 280, ал. 3 ГПК, тъкмо защото решението по частичен иск няма СПН относно каквато и да било част от същото вземане и към каквито и да било от правопораждащите факти за друга част от вземането, освен за съдебно предявената с частичния иск сума.

3. Противоречие в мотивите на двете тълкувателни решения - ТР 1/2001 г. и ТР 3/22.04.2019 г.

Възприетото в мотивите на двете тълкувателни решения (ТР 1/2001 г. и ТР 3/22.04.2019 г.) разбиране относно обективните предели на СПН на решението по уважен частичен иск е коренно различно:

- Според ТР 1/2001 г. решението по частичен иск има СПН само относно частта от вземането, за която е предявен частичният иск и *„за горницата от сумата-предмет на новия иск, ищецът не може да се позовава на формирана сила на пресъдено нещо по частичния иск“*, докато
- Според ТР 3/22.04.2019 г., решението по уважен частичен иск има сила на пресъдено нещо не само за предявената част на вземането, но и за основанието на иска по отношение на непредявената част от вземането.

След постановяването на ТР 3/22.04.2019 г., едновременното прилагане на разбирането в т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г. относно касационната необжалваемост на въззивно решение по частичен иск с цена под установените прагове по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК, доведе до формирането на трайна *неправилна* съдебна практика, според която цената на частичния иск е определяща за обжалваемостта на въззивно решение с оглед праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК, въпреки че въззивното решение по уважен частичен иск, ще има СПН и относно основанието на цялото вземане, както и за направената от съда правна квалификация.

Така след 22.04.2019 г. е формирана еднозначна, но неправилна съдебна практика на Гражданско отделение на ВКС, според която при преценката за допустимост на касационен контрол с оглед правилото на чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК от значение продължава да бъде цената на частичния иск (частта от вземането, която е заявена като предмет на делото и до която според ТР 1/2001 г. се ограничава СПН на решението по частичния иск), независимо, че по постановеното решение по частичен иск се формира СПН относно правопораждащите факти и в последващ процес въпроса за основанието на вземането и правната му квалификация не може да бъде пререшаван.

В този смисъл са например:

- Определение № 4220 от 14.11.2022 г. по ч. гр. д. № 3540 / 2022 г. на ВКС, I г.о., в което е прието: *„Не обосновава различен извод и обстоятелството, че в случая исковете са предявени като частични от претенции с цена, значително надхвърляща посочената в чл. 280, ал. 3, т. 1*

ГПК стойност. Въззивните решения по иски за парични вземания по граждански дела с цена на иска под 5000лв. не подлежат на касационно обжалване дори искът да е предявен като частичен. В този смисъл т. 1 на ТР №1 от 17.07.2001г. по гр.д.№1/2001г. на ОСГК на ВКС.“;

- Определение № 4219 от 14.11.2022 г. по ч. гр. д. № 4152 / 2022 г. на ВКС, II г. о., според което: „В случая, предвид цената на исковите претенции – 3000 лв. и 145.84 лв., въззивното решение не би подлежало на касационно обжалване (чл. 280, ал. 3, т. 1, пр. първо ГПК). Релевантен е размерът на частичния иск - т. 1 от ТР № 1/17.07.2001 г. по гр. д. № 1/2001 г. на ОСГК на ВКС.“

- Определение № 31 от 19.01.2022 г. по гр. д. № 2269 / 2021 г. на ВКС, III г. о., според което: „Следва да се има предвид още, че не може да се подаде касационна жалба, когато цената на иска е под размера на посочената в закона сума, независимо че искът е бил предявен като частичен /в случая главният иск за недължимост на сумата 5000 лв. Съгласно разрешението, прието в ТР № 1/17.07.2001 г. по гр. дело № 1/2001 г. на ОСГК на ВКС, т. 1, запазило актуалността си, с оглед еднаквост на уредбата по ГПК, при който е прието ТР на ОСГК на ВКС и действащия ГПК, включително и при последната редакция от 2017 г., процесуалният закон не прави разлика при приетия критерий за необжалваемост /по сега действащата норма - чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК до 5000 лв./ между решение, постановено по частичен иск или по иск за целия размер на парично вземане.“

4. Тази неправилна съдебна практика, породена от наличието на две тълкувателни решения на ОСГК на ВКС с коренно противоречиви мотиви по въпроса за СПН на решението по частичен иск, създава изключително големи възможности за злоупотреби с процесуални права чрез предявяване на частични иски.

При липсата на изрично законово ограничение за минимален размер на частичния иск, чрез предявяване на частичен иск ищецът може да определи родовата подсъдност на иска (чл. 104, т. 3 и 4 ГПК), да изключи приложимостта на производството по търговски спорове (чл. 365 и сл. ГПК), както и да изключи обжалваемостта пред ВКС на решението по частичния иск, предявявайки го за сума под прага по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК (съгласно ТР 1/2001 г.), независимо че цялото вземане е над тези прагове и СПН на решението по частичния иск ще обхване и основанието на цялата непрядевена част от вземането (съгласно ТР 3/2019 г.).

Така при липсата на изрични нормативни правила за частичния иск се оказва, че ищецът чрез частичния иск може открито да злоупотребява с процесуални права, като заобикаля (или изключва прилагането) на

императивни процесуални правила, които са уредени като гаранция за законосъобразно и справедливо правосъдие (каквито са правилата за родовата подсъдност – чл. 104, т. 3 и 4; особения процесуален ред за разглеждане на търговски дела – чл. 365 и сл., и правилото за обжалваемост пред ВКС на всички въззивни решения с цена на иска над праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК).

Недопустимо е Върховният касационен съд като върховна съдебна инстанция, която има за задача да уеднаквява съдебната практика и по този начин да гарантира еднаквото, справедливо и правилно прилагане на закона, въз основа на две тълкувателни решения с различни мотиви по въпроса *относно предмета на частичния иск и СПН на решението за уважаване на частичен иск*, вместо да уеднаквява съдебната практика, чрез задължителната си тълкувателно практика да създава предпоставки за неправилна съдебна практика, с която да бъде нарушаван принципа на равенство на страните в процеса (чл. 9 ГПК) и императивните правила за допустимост на касационен контрол и така да стават възможни злоупотребни с процесуални права и в частност с правото на иск:

- с ТР 1/2001 г. ВКС обосновава недопустимост на касационния контрол, когато цената на частичния иск е под прага по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК (респ. чл. 218, б. „а“ ГПК /отм./), защото предметът на делото и СПН на решението е само относно предявената част от вземането и по следващо делото за остатъка се провежда отново процес при пълно доказване на всички обстоятелства, от значение за спорното право, а

- с ТР 3/22.04.2019 г. ВКС на практика да приема, че СПН обхваща и непредявената част от вземането при уважаване на частичен иск за парично вземане, като по този начин се предопределя изцяло съдбата на последващ иск за пълния размер на вземането, като в последващото дело се оказва недопустимо повторното установяване/оспорване на пораждащите спорното право факти.

Практическият резултат от това противоречие е, че при уважен частичен иск с цена под праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК и размер на цялото вземане над тези прагове, ответникът е по дефиниция в невъзможност да разчита на касационен контрол и едновременно с това не може в последващ процес за остатъка от вземането да постигне какъвто и да било друг резултат, различен от решението по частичния иск (осъждане да заплати доказаната като неплатена разлика над размера на частичния иск), защото въпросът за основанието на цялото вземане и за квалификацията на иска, вече е решен със СПН.

Този резултат е в разрез с принципа за равенство на страните в процеса, независимо от процесуалната им роля, които трябва да имат еднаква възможност за инстанционен контрол. Понеже **цената на частичния осъдителен иск се определя само от ищеца, ответникът по този иск по волята на ищеца се оказва лишен от възможност за касационен контрол**, само защото ищецът е решил да предяви такава част от вземането, която е под праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК, при положение, че ищецът изрично е посочил целия размер на това вземане и той е над праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК за касационен контрол.

Подобен тълкувателен резултат, който стои в основата на цитираната неправилна практика, която след 22.04.2019 г. продължава да прилага т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г., е в противоречие с основни принципи на гражданския процес и на правото въобще – каквито са принципите на законността (чл. 5 ГПК), служебното начало (чл. 7 ГПК), равенството на страните в процеса (чл. 9 ГПК), установяването на истината (чл. 10) и вътрешното убеждение (чл. 12).

Абсолютно недопустимо е който и да било съд, който разглежда правния спор за остатъка от парично вземане след уважен частичен иск за част от същото вземане, да бъде задължен да възприеме една например очевидно неправилно установена фактическа обстановка (възприета като част от „неделимото“ основание на вземането по разбиранията в мотивите на ТР 3/2019 г.), като така изключи вътрешното убеждение на съдията, който при разглеждане на иск за остатъка не може да възприеме различна фактическа обстановка от вече възприетата по частичния иск, независимо какви доказателства ще се представят пред него и какви правни доводи се излагат. Нещо повече – независимо, че квалификацията се прави от съда и голяма част от споровете са тъкмо относно правната квалификация на спорното материално право и на правоотношенията между страните, предвид възприетото в ТР 3/2019 г. разбиране, че е недопустимо в последващ процес за остатъка от вземането да се спори относно основанието на вземането и правната му квалификация се оказва, че съдът, разглеждащ иска за остатъка от вземането, независимо от задължението му да разрешава делата според точния смисъл на законите (чл. 5 ГПК), ще бъде обвързан и от евентуална неправилна правна квалификация, направена от съда, постановил решение по частичния иск.

Правният и житейски резултат е следния:

- ВКС, когато е сезиран с касационна жалба срещу въззивно решение по частичен иск с цена под праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК за обжалваемост на въззивното решение, което е очевидно

недопустимо и неправилно, съобразявайки се с ТР 1/2001 г. няма да може да допусне касационен контрол на решението по частичния иск и по този начин ще предопредели изхода на правния спор за остатъка от вземането, защото съдът, разглеждащ втория иск (за остатъка от вземането) ще трябва да съобрази т. 2 от ТР 3/22.04.2019 г.

- съдът, който разглежда второто дело за остатъка от вземането, дори да установи, че решението по първия частичния иск, е вероятно недопустимо или очевидно неправилно, постановено при погрешно установена фактическа и правна обстановка, при погрешна правна квалификация, ще бъде обвързан от постановките в ТР 3/22.04.2019 г. на ОСГТК на ВКС и нищо няма да може да направи и ще следва да постанови също недопустимо или неправилно решение, обвързан от решението по първия частичен иск.

Този резултат нито е законосъобразен, нито е справедлив, нито може да бъде житейски обяснен на хората, за които правосъдието е създадено и от чието име се постановяват съдебните решения..

Правовият ред не може да допусне това, поради което Висшият адвокатски съвет намира за наложително Върховният касационен съд да преодолее неправилната практика, формирана след 22.04.2019 г. като резултат от това, че продължава прилагането на т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г., с ново тълкувателно решение, като даде нов отговор на въпроса за допустимостта на касационния контрол на въззивно решение по частичен иск с цена под праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК, когато ищецът е заявил изрично, че цялото твърдяно вземане е над тези размери, като отговори, че не цената на частичния иск, а размерът на цялото вземане, когато е изрично посочено от ищеца, е от значение за преценката за допустимост на касационен контрол.

За подобно разбиране са налице индиции в Тълкувателно решение № 4/23.11.2022 г. по тълкувателно дело 4/2021 г. на ОСГТК на ВКС, при постановяването на което ВКС даде да се разбере, че няма да допусне чрез института на отказ от иска във фазата по касационния контрол, да се даде възможност на ищеца да избегне обжалваемостта на въззивното решение. Същото трябва да бъде разрешението и когато ищецът чрез избрания от него размер на съдебно предявената част от вземането, когато общият размер на вземането е над прага по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК, гарантиращ възможност за касационен контрол, на практика да „диктува“ и да „избира“ едностранно дали да има касационен контрол или не.

Ето защо Ви молим, като констатирате наличие на неправилна съдебна практика, която като се основава на т. 1 от ТР 1/17.07.2001 г. (според мотивите на което СПН по частичен иск има само относно предявената част от вземането), приема, че допустимостта на касационен контрол на въззивно решение по частичен иск с оглед праговете по чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК следва да се определи съобразно цената на частичния иск, независимо че с т. 2 от ТР 3/22.04.2019 г. е прието, че Решението по частичния иск формира СПН относно правопораждащите факти за цялото спорно материално право, да образувате тълкувателно дело, по което Общото събрание на съдиите от Гражданска колегия на ВКС да даде отговор на въпроса:

„След постановяване на т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълк.д. № 3/2016 г., приложима ли е т. 1 от Тълкувателно решение 1/17.07.2001 г. по тълк.д. № 1/2001 г., с което е прието, че е недопустимо касационно обжалване на въззивни решения на окръжните съдилища по иск за парично вземане с цена под прага по действалия тогава ГПК (чл. 218, б. “а“ ГПК), когато искът е бил предявен като частичен, като решаващ мотив за това разрешение в т. 1 от ТР 1/2001 г. е съображението, че при уважаването на частичния иск за горницата от сумата-предмет на новия иск, ищецът не може да се позовава на формирана сила на пресъдено нещо по частичния иск?“

В случай, че е налице и неправилна практика в посочения по-горе смисъл и на състави на Търговска колегия на ВКС, то молим тълкувателното решение по формулирания въпрос да бъде прието от Общото събрание на съдиите от Гражданска и Търговска колегия на Върховния касационен съд.

Приложения:

Прилагаме преписи от съдебните актове, цитирани в настоящото предложение:

1. Препис-извлечение от мотивите и диспозитива по т. 1 от Тълкувателно решение № 1/17.07.2001 г. на ОСГТК на ВКС;
2. Препис-извлечение от мотивите и диспозитива по т. 2 от Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. на ОСГТК на ВКС;
3. Определение № 4220 от 14.11.2022 г. по ч. гр. д. № 3540 / 2022 г. на ВКС, I г. о

4. Определение № 4219 от 14.11.2022 г. по ч. гр. д. № 4152 / 2022 г. на ВКС, II г. о.
5. Определение № 31 от 19.01.2022 г. по гр. д. № 2269 / 2021 г. на ВКС, III г.о.
6. Препис-извлечение от протокол от заседание на 20.02.2026 г. на Висшия адвокатски съвет за прието решение на основание чл. 122, ал. 1, т. 12 от ЗАдв за сезиране на Върховен касационен съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ: /п/

АДВ. СТЕФАН МАРЧЕВ